

WATER BEHEER JE SAMEN

WATER BEHEER JE SAMEN

MET INWONERS, BOEREN, BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

VECHTSTROMEN

Verkiezingsprogramma 2023-2027

MET INWONERS, BOEREN, BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

CDA en het waterschap	3
Waterschap in één oogopslag	4
I Veilig	6
II Klimaatrobust	7
III Innoverend	8
IV Betrokken	9
V Verantwoord	10
Korte terugblik	11
Slotwoord	11

VERKIEZINGSPROGRAMMA

Maak het jezelf gemakkelijk. Ga er even lekker voor zitten, pak een kop koffie, een glas water of wat anders. En iets lekkers erbij mag best. Geen zin in, of niet bij de hand? Is niet erg. Doe je dat straks toch! Voor je ligt het verkiezingsprogramma van CDA Vechtstromen: waar we voor staan, wat we voor jou graag willen realiseren.

CDA EN HET WATERSCHAP

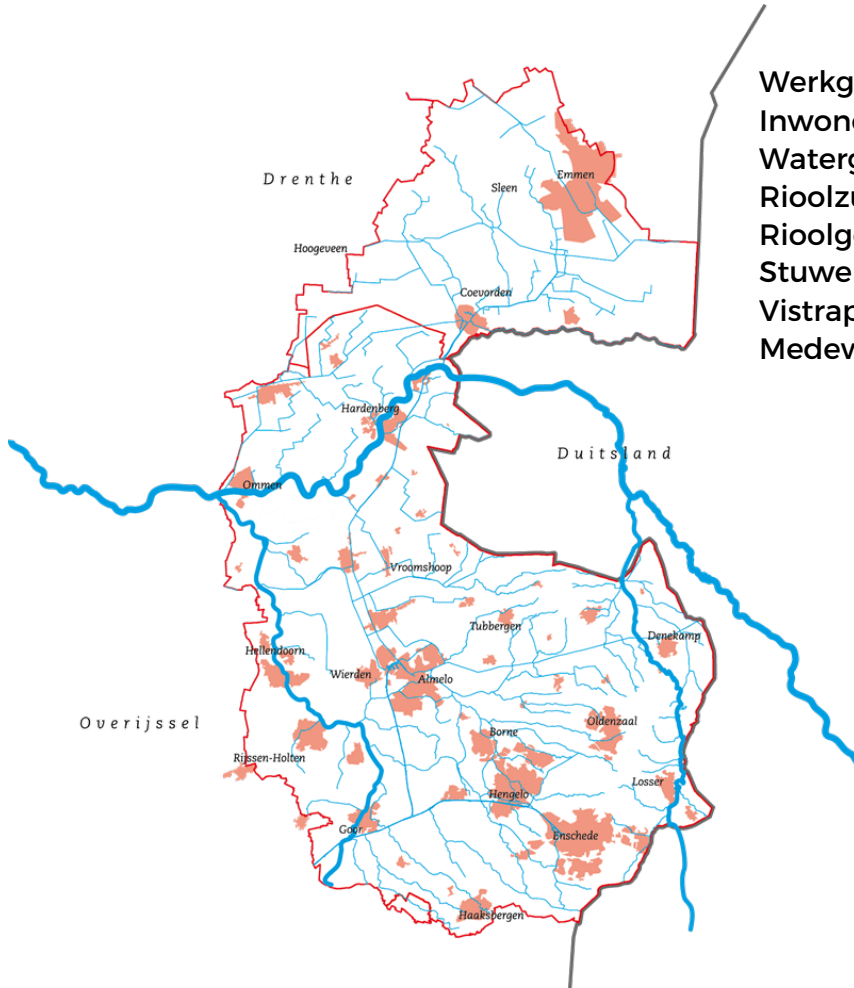
In 2008 vonden voor het eerst de landelijke waterschapsverkiezingen plaats. Vanaf het begin heeft het CDA haar bijdrage in Waterschap Vechtstromen geleverd.

Waarom? Omdat water voor iedereen belangrijk is. Voor jong, oud, stad, platteland, bedrijven, boeren, beheerders, recreanten en natuurliefhebbers. Het waterschap houdt zich bezig met schoon, veilig en voldoende water. Droge voeten, maar ook voldoende water en schoon water is belangrijker dan ooit. Sla de krant er maar op na. Elke week staat er wel een artikel in over de kwaliteit van water, droogte of wateroverlast. En er moeten keuzes worden gemaakt. Met onze kernwaarden: rentmeesterschap, gespreide verantwoordelijkheid, publieke gerechtigheid en solidariteit maakt het CDA deze keuzes in Waterschap Vechtstromen.

- Rentmeesterschap is de basis voor het besef van verbondenheid tussen de generaties in de zorg voor de schepping, natuur, degelijk waterbeheer en cultuur. Dat betekent dat we goed voor de aarde en al het water moeten zorgen, maar ook de rekening voor het waterbeheer niet mogen doorschuiven naar toekomstige generaties. De dingen die moeten doen we, maar we geven niet onnodig geld uit.
- Solidariteit betekent dat je de lasten eerlijk verdeelt en dat de sterkste schouders de zwaarste lasten nemen. Je kunt niet groen doen als je rood staat, daarom heeft ons waterschap een kwijtscheldingsregeling die ervoor zorgt dat mensen die het niet kunnen betalen worden ontzien.
- Publieke gerechtigheid houdt in dat inwoners, boeren, bedrijven en beheerders van natuur afspraken met ons kunnen maken. We zijn betrokken en betrouwbaar. We streven een eenvoudige bestuursstijl na. Daarmee houden we koers en zorgen we ervoor dat er geen grote schommelingen in bijvoorbeeld tarieven zijn.
- Gespreide verantwoordelijkheid zorgt ervoor dat we altijd kijken naar 'wie wat doet'. Iedereen speelt een rol in het beheer van water en kan een steentje bijdragen. Water is té belangrijk om alleen aan het waterschap over te laten. Daar hebben we volgens ons inwoners, boeren, bedrijven en beheerders van natuur voor nodig.

WATERSCHAP IN ÉÉN OOGOPSLAG

Het werkgebied van Waterschap Vechtstromen omvat (delen van) de gemeenten Almelo, Berkelland, Borger-Odoorn, Borne, Coevorden, Dinkelland, Emmen, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Hoogeveen, Losser, Midden-Drenthe, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden en De Wolden. Het werkgebied strekt zich uit van Drenthe, Overijssel tot Gelderland.

Werkgebied	226.000 hectare
Inwoners	800.000 inwoners
Watergang	3.700 kilometer
Rioolzuiveringen	23 installaties
Rioolgemalen	200 gemalen
Stuwen	2.400 stuwen
Vistrappen	121 vistrappen
Medewerkers	500 medewerkers

Waterschap Vechtstromen heeft een exploitatiebegroting van ongeveer 130 miljoen euro. Iets meer dan de helft van dit bedrag wordt besteed aan het watersysteembeheer en iets minder dan de helft aan het zuiveringsbeheer. In de periode 2021-2023 werd in totaal een bedrag van 175 miljoen euro geïnvesteerd door het waterschap.

1. VEILIG

Een van de kerntaken van het waterschap is zorgen voor waterveiligheid. Het voorkomen of beperken van de gevolgen van wateroverlast of overstromingen hoort bij de kerntaken van ons waterschap. Met de voorspelde zeespiegelstijging wil het CDA ook de komende tijd fors investeren in waterveiligheid. Dan gaat het om het verhogen en versterken van dijken, maar ook om goed onderhoud. Schade aan dijken (door ratten, honden, kreeften) moet worden bestreden en er moet in de kwaliteit van de grasmat en biodiversiteit op de dijken worden geïnvesteerd.

Daarnaast is het belangrijk om de focus ook te richten op het vasthouden en opvangen van water. Dit betekent dat de investeringen in de komende jaren meer en meer plaatsvinden in een natuurlijker inrichting van ons landschap waarin het water kan worden vastgehouden of zonder grote gevolgen kan overlopen. Dat gaat ook betekenen dat we onze bestaande stuwen en gemalen goed onderhouden en dat er waar nodig meer stuwen worden gerealiseerd.

Wij blijven werken aan een watersysteem dat de gevolgen van de klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling aan kan. We beheren onze dijken goed, zodat ze ons blijven beschermen tegen overstromingen. Hierbij is het Deltaprogramma Waterveiligheid ons uitgangspunt.

De afgelopen jaren is er hard aan de Kaderrichtlijn Water gewerkt, met als resultaat dat de kwaliteit van het water is verbeterd. Een aandachtspunt is het water dat via de buurlanden ons gebied binnen stroomt. Water stopt niet bij de grens en we moeten over de kwaliteit van het water afspraken met onder andere Duitsland maken.

CDA Vechtstromen blijft werken aan veilig water voor iedereen:

- We investeren in goede dijken, een gezonde grasmat en biodiversiteit.
- We willen waterbergingen in natuurgebieden. Ook op landbouwgrond is berging in geval van calamiteiten mogelijk, maar dan moet de boer in 'normale tijden' de grond wel kunnen gebruiken. Een zogenaamde stapeling van functies.
- We willen investeren in het vernieuwen en moderniseren van onze installaties en waterschapswerken.
- We willen verder investeren in het vasthouden van water in hoger gelegen gebieden. Dit doen we door het onderhouden en aanbrengen van stuwen.
- We willen in het Nationaal Programma Landelijk Gebied een duidelijke positie vervullen. Daarvoor is samenwerking met de drie Noordoostelijke Waterschappen in de regio Rijn-Oost essentieel.
- Om de veiligheid van dijken te borgen, bestrijden we graafschade en schade aangericht door muskratten en bevers. Er zijn plekken waar de bever voor gevaarlijke situaties zorgt of kan zorgen
- We bestrijden invasieve exoten, zoals de bereklauw, Japanse duizendknoop, Amerikaanse rivierkreeft en de inheemse soort Jakobskruid. Gevaarlijk voor dieren wanneer het wordt gegeten.

2. KLIMAATROBUUST

Het waterschap bestaat al eeuwen. Haar kerntaak is om in te spelen op veranderende omstandigheden. Het zijn de dijken die zorgen dat we droge voeten houden. En in het landschap houden we daar waar nodig en wenselijk water vast. Het is goed om ons te realiseren dat niet elk gebied evenveel behoefte heeft aan nattigheid of droogte. Denk aan een natuurgebied dat graag water wil vasthouden, en stedelijk gebied waar je de kelders van de huizen droog wilt houden. Het waterschap weegt alle belangen tegen elkaar af en probeert het water eerlijk te verdelen. Als je het vasthoudt in een gebied, dan betekent het dat ze stroomafwaarts minder water hebben.

Wij juichen toe dat water bij bouwontwikkelingen een ordenend principe wordt. Dat betekent dat bij de ontwikkeling van nieuwbouwwijken naar het waterpeil wordt gekeken. Daarmee voorkomen we dat er veel ingrepen in het watersysteem nodig zijn om de bebouwing op die locatie mogelijk te maken. Plekken die letterlijk en figuurlijk dreigen te verzuipen, zijn niet geschikt voor woningbouw.

Het waterschap houdt ook rekening met wateroverlast en droogte. Als er teveel water valt, dan lopen straten onder met rioolwater. Dit is niet goed voor mens en natuur. We willen dat gemeenten hun verantwoordelijkheid pakken om dit te voorkomen. Ook verdrogen gebieden door de versnelde afvoer van regenwater via verhardingen. Daarom willen we dat gemeenten en inwoners meer water vasthouden. In regentonnen, in sloten, in grachten en in speciaal aangelegde waterbergingen. Een ander voordeel is dat we geld besparen. Zo komt schoon water niet in het riool terecht en is reinigen niet nodig.

Het waterschap werkt vaak in de omgeving van Natura2000-gebieden. In deze gebieden kunnen we niet altijd de beste maatregelen inzetten, omdat de regels in Natura2000-gebieden beperkend zijn. Wij streven naar optimale natuurkwaliteit en minder naar de manier waarop we die kwaliteit bereiken. De regels dienen derhalve in dit licht opnieuw te worden getoetst en waar nodig aangepast.

CDA Vechtstromen wil een waterschap dat zich aanpast aan het klimaat:

- We willen bij nieuwe bouwprojecten kijken naar het natuurlijk waterpeil en daar de functie op afstemmen. Niet alle plekken zijn geschikt voor nieuwbouw.
- We willen, samen met gemeenten en haar inwoners, inzetten op het afkoppelen van regenwater van het riool en vergroening van de woonomgeving. Daarmee voorkomen we riooloverstort en besparen we geld.
- We gaan inwoners en gemeenten helpen om steden en dorpen verder te vergroenen, dit doen we bijvoorbeeld door het project KlimaatActieve Stad en de subsidieregeling Klimaat Actief.
- We willen trends in beeld brengen en leren hoe we water vasthouden voor droge perioden.
- We streven naar goede natuurkwaliteit en sturen niet op beperkende regels in bijvoorbeeld Natura2000-gebieden.

3. INNOVEREND

In onze regio zijn grote wateruitdagingen. We willen voor deze uitdagingen gebruik maken van nieuwe technieken. Samen met inwoners, boeren en bedrijven willen we nadenken over innovatie en daar (financiële) ruimte aan geven.

We willen investeren in duurzame energie. Daarvoor ondersteunen we de energieopwekking op de locaties van het waterschap. Dat doen we via zonnecollectoren, windmolens, aquathermie, biogas en waterstof. We zijn ook positief over de deelname van het waterschap in maatschappelijke projecten gericht op energieopwekking. Denk aan de Energiefabriek Hengelo. Voorwaarde is wel dat lokale gemeenschappen meedoen en dat zij zelf ook profiteren van de energieopwekking.

Daarnaast willen we zoeken naar manieren om grondstoffen opnieuw te gebruiken. Niet alleen het zuiveren van water en dat terugbrengen in de keten, maar ook onderzoeken of we afvalstoffen kunnen hergebruiken. Ons uitgangspunt is daarbij: haalbaar en betaalbaar. We geven onze goedkeuring aan innovaties die een bijdrage leveren aan circulariteit en duurzaamheid, maar de financiële lasten mogen niet te zwaar drukken. Ook innovaties vragen om keuzes.

CDA Vechtstromen zet in op haalbare en betaalbare innovaties:

- We willen dat waterschappen meer vrijheid krijgen voor het terugwinnen van verschillende grondstoffen uit het rioolwater.
- Waterschappen kunnen ter plekke veel energie opwekken voor eigen gebruik, bijvoorbeeld door zonnecollectoren, windenergie, aquathermie en biogas. Dit zo optimaal mogelijk in samenwerking met lokale energiecoöperaties.
- We willen rioolwaterzuiveringsinstallaties inzetten als locatie voor het opwekken van groene waterstof, zoals we dat nu voor een wijk in Deventer doen.
- We willen aquathermie benutten als bron om warmte beschikbaar te stellen voor warmtenetwerken in de gebouwde omgeving. Dit doen we in combinatie met andere wateropgaven, zoals verbetering van de waterkwaliteit.
- We willen inzicht in welke mogelijkheden er per locatie zijn om (warmte)energie uit afvalwater te halen. Hiermee kan tot 15 procent van de warmtevrage van huishoudens worden teruggewonnen.
- We willen dat rioolwaterzuiveringsinstallaties meer gebruik maken van het terugwinnen van energie uit afvalwater.
- We willen medicijnresten en microplastics in ons water zoveel mogelijk bij de bron voorkomen. Hergebruik van industriewater op locatie is voor ons een must.
- We blijven investeren in goede technici voor de toekomst door het aanbieden van traineeships op alle niveaus, vooral voor MBO-studenten en praktijkopleidingen.
  - Delen van onderzoek, kennis en ervaring met andere waterschappen.
  - Energie opwekken in de directe omgeving waar het wordt gebruikt.
  - Hergebruik van onderdelen van bijvoorbeeld rioolwaterzuiverings- installaties, stuwen en gemalen.
  - Inzetten op ontwikkeling op kantoor en in het veld door scholing
- We willen inzetten op het hergebruik van afvalwater. Denk aan het hergebruik van het gezuiverde afvalwater, bijvoorbeeld voor het gebruik als landbouwirrigatie.

4. BETROKKEN

Het waterschap gaat uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Alleen kunnen we niets. In samenwerking met inwoners, boeren, bedrijven en natuurorganisaties kan het water worden beheerd. Water beheer je samen, of het nu gaat om droge of natte tijden. Betrokkenheid is nodig om draagvlak te krijgen voor maatregelen (denk aan dijkverleggingen), maar zorgt ook voor kostenbesparingen (zoals het afkoppelen van regenpijpen door inwoners).

Die betrokkenheid is ook van groot belang in de zogenaamde veenweidegebieden. De grond klinkt hier in. Er is actie nodig. Maar wat ons betreft kan er alleen actie worden ondernomen in overleg met alle betrokkenen. Met inwoners, boeren en de provincie.

We zetten vol in op participatie van onze inwoners, boeren, ondernemers en organisaties. Daarbij nemen we inspraak serieus en ondernemen we daadwerkelijk actie. Als de samenwerking goed verloopt kunnen conflicten later worden voorkomen. Inloopavonden over bijvoorbeeld dijkversterkingen en ruimte voor de rivier zijn belangrijk. We willen de gebiedskennis van inwoners benutten.

In het algemeen, maar met name rondom Natura2000-gebieden hebben we open oog en oor voor de belangen van alle betrokken partijen. Voor een zorgvuldige afweging van de gevolgen van het voorgestelde beleid. Boeren en grondeigenaren hebben recht op duidelijkheid voor hun bedrijfsvoering.

Onze ervaring is dat inwoners, boeren, ondernemers en organisaties graag hun steentje willen bijdragen als ze weten wat ze kunnen doen. Met een beetje ondersteuning van het waterschap en andere overheden pakken we samen problemen aan. Dit doen we door samen te besparen, energie op te wekken en vervuiling te voorkomen.

CDA Vechtstromen wil een waterschap dat bij inwoners betrokken is:

- We willen een benaderbaar waterschap zijn. Inwoners, boeren, bedrijfsleven en organisaties weten wie voor hen aan het werk is. We staan in contact met inwoners, boeren en bedrijfsleven.
- We willen samen met ondernemers en organisaties water besparen, energie opwekken en vervuiling voorkomen. We hebben hen hard nodig om reststoffen uit het afvalwater te halen en kennis en kunde in te zetten.
- We willen inwoners helpen bij het aanpakken van klimaatproblemen. Denk aan subsidieregelingen voor watertonnen en vergroening van tuinen en daken.
- We willen als waterschap laagdrempelig en gemakkelijk bereikbaar (zowel fysiek, telefonisch en via sociale media) zijn. Inwoners, boeren, bedrijven en beheerders van natuur weten waar ze moeten zijn met hun vragen.
- We willen dat inwoners, ondernemers en organisaties bij plannen vooraf worden geïnformeerd en er ruimte is voor inspraak. We nemen inspraak serieus en gaan aan de slag met hun inbreng.
- We willen onze waterkennis delen met gemeenten, provincies en het Rijk. Deze kennis is van groot belang voor bouwprojecten en ontwikkeling van natuurgebieden.
- We willen de kwietscheldingsregeling handhaven en niet versoberen. Wij staan voor solidariteit en gespreide verantwoordelijkheid.

- We zijn voorstander van jeugdbestuurder(s). Goede communicatie tussen het waterschap en (voortgezet) onderwijs is daarbij van groot belang.
- We willen de Kaderrichtlijn Water en het recreatief gebruik waar mogelijk koppelen aan het uitvoeren van de oevers- en kadeprogramma. Voor ons is dan het uitgangspunt dat alle betrokken partijen ook gaan investeren.

5. VERANTWOORD

Het kabinet wil woningbouw versnellen door circa 100.000 woningen per jaar te bouwen. Nederland is vooral een waterland en onze ruimte is beperkt. Er zal in kwetsbare gebieden worden gebouwd. Samen met inwoners, boeren, bedrijven en beheerders kijken we naar welke risico's we willen nemen. En welke kosten we bereid zijn om te betalen. Het is niet verstandig om te bouwen in een gebied dat grote kans geeft op natte voeten. Daar is het overstromingsrisico groot en moeten waterschappen fors investeren in het watersysteem.

We willen dat er bij een versnelling van de woningbouw méér rekening wordt gehouden met de lange termijn gevolgen van de klimaatverandering en met de eisen, die water en de bodembeheer stellen aan de woningbouw.

Wat ons betreft moeten we de komende jaren meer risico's accepteren. Met name wanneer we in kwetsbaar gebied bouwen, water bergen, water minder snel afvoeren en de bodem minder laten inklinken. Wij zijn bereid om risico's te nemen die op draagvlak van inwoners, boeren, bedrijven en beheerders kunnen rekenen.

Een groot risico schuilt wat ons betreft in de schuldenpositie van het waterschap. Ons waterschap heeft ruim 370 miljoen euro aan leningen. We hebben hiermee een schuld bij de toekomstige generatie. Als goede rentmeester willen we onze kinderen en kleinkinderen niet met deze erfenis opzadelen. We willen deze keuze maken en de discussie over de schuldenpositie voeren.

CDA Vechtstromen wil verantwoord omgaan met risico's:

- Water moet weer het leidende principe worden. We willen voorbereid zijn op de stijgende zeespiegel, benodigde waterberging en bodemdaling. Er is meer ruimte nodig voor toekomstige versterkingen van de primaire waterkeringen, voor extra waterberging en voor een goede balans in de verdeling van water.
- We willen onderzoeken hoe verstedelijking op de lange termijn anders over Nederland kan worden verdeeld. We willen een beweging in gang zetten waarbij nieuwbouw zich verplaatst naar plaatsen waar dit vanuit het oogpunt van waterbeheer het minst kwetsbaar is.
- We houden rekening met een verdere toename van extreme neerslag, droogte en hittestress door bij bouwplannen voldoende bergingscapaciteit en infiltratie in de bodem te waarborgen.
- We willen eerder worden betrokken bij nieuwbouwprojecten, met een duidelijke watervisie voor goede verdeling van beschikbaar water door de seizoenen.
- We willen in gesprek over de schuldenpositie van ons waterschap.

KORTE TERUGBLIK

Na het sluiten van het bestuursakkoord zijn we direct flink aan de slag gegaan met de uitvoering. We konden niet voorzien dat deze zou worden gedomineerd door het coronavirus. Dit heeft flinke gevolgen gehad, vooral de wijze waarop we besluiten namen. Desondanks is er veel werk verzet en zijn een groot aantal projecten uitgevoerd. Denk aan de realisatie van de Energie Fabriek in Hengelo. Dit vermindert de hoeveelheid slibafval en wekt veel energie, in de vorm van biogas op. Ook het project Ruimte voor de Vecht levert meer waterberging in het hele werkgebied van ons waterschap op.

We hadden de afgelopen periode ook te maken met ernstige droogte. Alle zeilen werden bijgezet om het gehele gebied van voldoende water te voorzien. Veel kleine projecten zijn samen met de betrokken agrariërs uitgevoerd. Denk aan het plaatsen van kleine stuwen, om zoveel mogelijk water vast te houden. Als CDA Vechtstromen hebben we hier veel aandacht voor gevraagd.

Daarnaast hebben we ons sterk gemaakt voor een passende kwijtscheldingsregeling en dat we lasten zo beperkt mogelijk laten stijgen. Daarbij gold de afspraak in ons bestuursakkoord als uitgangspunt. Tegelijkertijd hebben we aandacht gevraagd voor solide personeelsbeleid. Met name jongeren, die studeren aan het MBO, verdienen in de organisatie van ons waterschap ruime aandacht.

Al met al kenmerkt de afgelopen periode zich als een enerverende periode, waar ondanks het coronavirus veel werk is verzet en een groot aantal projecten zijn afgerond. Als CDA Vechtstromen hebben we constructief, met alle fracties in het algemeen bestuur, samengewerkt. Dat geldt ook voor de positieve samenwerking met de ambtelijke organisatie. Ook daarvoor onze hartelijke dank!

SLOTWOORD

Zooo... Je koffie is zeker wel op (of koud). Dat was toch nog veel informatie hè. Maar je hebt nu wel gelezen wat CDA Vechtstromen graag wil bereiken voor haar inwoners, boeren en bedrijfsleven. Hopelijk heeft het programma de tongen losgemaakt, geeft het een opening voor een goed gesprek. Met of zonder spraakwater.

Wil je ons nog wat meegeven? Dat kan! Mail of bel ons dan. En voor een samen een kop koffie drinken staan we ook altijd open. Graag zelfs!